

30.1.2014

OIKEUSMINISTERIÖLLE

Oikeusministeriön lausuntopyyntö 29.11.2013 - OM16/41/2012 - OM 038:00/2012

VELKAJÄRJESTELYLAIN UUDISTAMINEN

Oikeusministeriön asettama velkajärjestelytyöryhmä on laatinut 21.11.2013 mietinnön yksityishenkilön velkajärjestelylain tarkistamiseksi, jossa merkittävimmät muutokset liittyvät velkajärjestelyn käytön lisäämiseen ja menettelyn yksinkertaistamiseen.

Yksityisten elinkeinon- ja ammatinharjoittajien pääsyä velkajärjestelyyn parannettaisiin ja mahdollistettaisiin yksityistalouden velkojen lisäksi elinkeinotoiminnan velkojen järjestely velkajärjestelyssä. Talous- ja velkaneuvonnassa avustettaisiin myös yrittäjävälallisia. Velkajärjestelyn edellytyksiä koskevia säännöksiä muutettaisiin niin, että työttömien ja erityisesti työttömien nuorten pääsy velkajärjestelyyn nopeutuisi. Omistusasunnon säilyttämistä koskevaan säännökseen tehtäisiin pienehkö muutos. Lisäsuoritusvelvollisuutta koskevia säännöksiä tarkistettaisiin. Menettelyä tuomioistuimessa yksinkertaistettaisiin ja siirryttäisiin pääsääntöisesti sähköpostitse tapahtuviin tiedoksiantoihin.

Oikeusministeriö on lähettänyt työryhmämietinnön lausuntokierrokselle 29.11.2013 Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:ltä (jäljempänä MaRa) ei ole pyydetty lausuntoa, mutta MaRa pyytää kuitenkin kohteliaimmin saada esittää lausuntonaan työryhmämietinnön ehdotuksista seuraavaa:

Velkajärjestelylain muuttaminen rehellisten yrittäjävälallisten aseman parantamiseksi

Velkajärjestelylain nojalla voitaisiin jatkossa järjestellä yksityisinä liikkeen- tai ammatinharjoittajina toimivien yrittäjien yksityisiä ja elinkeinotoimintaan kuuluvia velkoja. Vaihtoehtona velkajärjestelylain ohella olisi yrityssaneeraus. Velkajärjestely sopisi kuitenkin paremmin pienimuotoisen liiketoiminnan tervehtyttämiseen yrityksen saneerauksesta annetun lain sijasta, jossa on korkeat kustannukset.

MaRa katsoo, että ehdotetulla muutoksella olisi positiivisia vaikutuksia yrittäjävälallisten asemaan ja se kannustaisi liiketoimintaan ja työllistämiseen työttömyyden sijasta. Se myös mahdollistaisi rehellisille yrittäjille mahdollisuuden uuteen alkuun. Velkajärjestelylain muutos edustaa oikeaa ajatustapaa, jossa hyväksytään se, että yrittäjä voi epäonnistua liiketoiminnassaan yritysrisikin toteutuessa, mutta epäonnistumisesta huolimatta rehelliselle yrittäjälle suodaan uusi mahdollisuus. Esityksen tavoitteena on mahdollistaa ylivelkaantuneiden yksityisten elinkeinon- ja ammatinharjoittajien pääsy velkajärjestelyyn, jossa heidän taloudellinen kokonaistilanne voidaan korjata. Tätä on pidettävä

kannatettavana. Kokonaistaloudellisesti ja usein myös velkojien edun mukaista on, että pienyrittäjä voi harjoittaa jatkamiskelpoista elinkeinotoimintaa velkajärjestelyn aikana ja samalla käyttää elinkeinotoiminnasta saatavia tulojaan velkojen maksuun.

Voimassaolevassa velkajärjestelylaissa on säännös, jonka mukaan yleisen esteen velkajärjestelylle muodostaa jo yrittäjärisikin toteutumisesta johtuva lakisääteisten maksujen olennainen laiminlyöminen; velkajärjestelylain 10 §:n 1 momentin 3 -kohdan mukaan velkajärjestelyä ei voida myöntää, jos elinkeinotoiminnassa on laiminlyöty olennaisesti lakisääteisiä velvollisuuksiaan.

Velkajärjestelylakia ehdotetaan tarkistettavaksi siten, ettei lakisääteisten velvollisuuksien laiminlyöminen muodostaisi esteperustetta silloin, kun laiminlyönti johtuu maksukyvyttömyydestä. Tarkoituksena on varmistaa, ettei esteperuste sovellu rehellisesti toimineeseen yrittäjään, joka on joutunut jättämään maksuvelvoitteensa hoitamatta maksukyvyttömyyden vuoksi.

MaRa pitää esteperusteeseen tehtävää muutosta kannatettava. Maksukyvyttömyystilanteessa maksuun tulevia veroja, lakisääteisiä maksuja ja muita velkoja ei pystytä suorittamaan ajallaan ja ne jäävät kokonaan tai osin suorittamatta. Kyse ei ole maksuhaluttomuudesta vaan siitä, että rehellisen yrittäjän yritystoiminnan ajautuessa taloudellisiin vaikeuksiin käytettävissä oleva rahoitus ei riitä maksujen suorittamiseen niiden erääntyessä.

Normaalista maksukyvyttömyystilanteesta on luonnollisesti erotettava harmaan talouden ilmiöt, jossa veroja ja muita lakisääteisiä maksuja pyritään välttämään tarkoituksella eikä myyntiä kirjata kirjanpitoon. Jos esimerkiksi verotarkastuksessa on määrätty jälkiverotus ohimyyntin takia eikä maksuunpantuja veroja pystytä suorittamaan, ei kyse ole maksukyvyttömyydestä johtuvasta verojen suorittamatta jättämisestä vaan moitittavasta menettelystä, joka muodostaa esteperusteen.

On huomioitava, että elinkeinonharjoittamista koskevassa lainsäädännössä on edelleen säännöksiä, jotka voivat muodostua esteeksi rehellisen yrittäjän pyrkiessä uuteen alkuun. Esimerkiksi vuonna 1994 säädetyssä alkoholilaissa on säännös, jonka mukaan anniskeluluvanhakijalta puuttuu luvan saamiseksi vaadittava luotettavuus ja taloudelliset edellytykset, jos hakija on ulosmittauksen tai muun selvityksen mukaan kykenemätön vastaamaan veloistaan tai hakija on toistuvasti tai huomattavassa määrin laiminlyönyt verojen tai muiden julkisten maksujen suorittamisen.¹

Velkajärjestelylakiin kaavailtu mahdollisuus tervehdyttää esimerkiksi ravintolatoimintaa harjoittavan rehellisen yksityisen elinkeinonharjoittajan taloudellinen tilanne ei käytännössä auta, jos epäonnistuneen yrittäjän katsotaan lupaviranomaisen silmissä olevan sopimaton harjoittamaan toimintaa. Tällöin viranomaisen voi vaikeuttaa toimintaa monin tavoin ja jopa estää sen. Insolvenssilainsäädännön ohella myös muusta lainsäädännöstä on välttämätöntä poistaa esteet rehellisten yrittäjien uudelle alulle.

¹ Lisäedellytyksenä on se, että hakijan edellä mainittu tai siihen välittömästi verrattavissa oleva aikaisempi toiminta osoittaa hänet ilmeisen sopimattomaksi harjoittamaan anniskelutoimintaa, mutta viranomaistoiminnassa lisäedellytykselle ei juurikaan ole annettu merkitystä vaan ratkaisevaa on ollut täyttyykö joku pykälän kohdista, jolloin lupa on jätetty myöntämättä.

Velkajärjestelyn myöntäminen elinkeinotoimintaa harjoittavien velallisten kohdalla edellyttäisi lisäedellytysten täyttymistä. Niiden mukaan elinkeinotoiminnan on oltava niin kannattavaa, että yrittäjä pystyy maksamaan elinkeinotoimintaan liittyvät velkansa sitä mukaa kun erääntyvät ja lisäksi elättämään itsensä ja huolehtimaan elatusvelvollisuudestaan perhettään kohtaan. Elinkeinotoiminta ei siten voi olla tappiollista eikä johdeta lisävelkaantumiseen. Tätä periaatetta on pidettävä kannatettavana, koska se kannustaa yrittäjyyteen ja itsensä työllistämiseen työttömyyden sijasta.

Yksityiselle elinkeinon- ja ammatinharjoittajalle annetaan mahdollisuus talouden kokonaistilanteen korjaamiseksi yrityssaneerailain lisäksi myös velkajärjestelylain puitteissa. Toiminnan tulisi olla melko pienimuotoista eikä velkajärjestelyä voitaisi myöntää, jos velkojen järjestely ei riittäisi yritystoiminnan tervehdyttämiseksi tai sen edellytysten turvaamiseksi, vaan vaadittaisiin myös yritystoimintaa koskevia järjestelyitä. Tällaisessa tapauksessa velallinen voisi harkita yrityssaneeraukseen hakeutumista. Velkajärjestelylle ei olisi estettä, jos velallinen toteuttaisi tarvittavat yritystoimintaa koskevat järjestelyt vapaaehtoisesti. Tätä mallia on pidettävä kannatettavana ja perusteltuna.

Velkajärjestelylakiin ehdotetaan samantapaiset velallista ja velallisen toimintaa suojaavat säännökset kuin yrityssaneeruksesta annetussa laissa ja ne tulevat sovellettavaksi vain niiden velallisten kohdalla, jotka harjoittavat elinkeinotoimintaa (näitä ovat säännökset, jotka koskevat maksu- perintä- ja ulosmittauskieltoa samoin kuin muuta täytäntöönpanoa ja virka-apua sekä turvaamistoimia koskevia säännöksiä). Ehdotuksia on pidettävä kannatettavana. Myös muita mietinnön kohdassa *yksityiset elinkeinonharjoittajat ja ammatinharjoittajat* kuvattuja muutosehdotuksia on pidettävä kannatettavina mukaan lukien se, että talous- ja velkaneuvonnassa avustettaisiin myös yrittäjävelallisia.

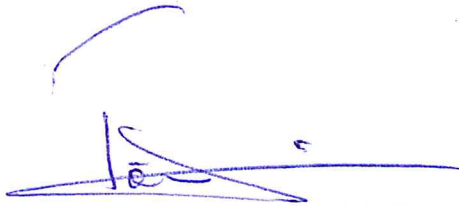
Normaali konkurssi ei voi olla este uudelle liiketoiminnalle

MaRa korostaa, että lainsäädännöstä on myös poistettavat säännökset, joissa normaali konkurssi estää rehelliseltä yrittäjältä mahdollisuuden elinkeinon harjoittamiseen tulevaisuudessa. Esimerkiksi alkoholilaissa on säännös, jonka mukaan anniskeluluvanhakijalta puuttuu vaadittava luotettavuus tai taloudelliset edellytykset, jos tämä on käyttänyt määräämisvaltaa yhteisössä, joka on viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana asetettu konkurssiin tai jonka konkurssi mainittuna aikana on rauennut varojen puutteessa. Sano-tunkaltaiset säännökset, joissa konkurssin tehnyt yrittäjä leimataan kelvottomaksi, vähentävät työllistymistä ja aiheuttavat taloudellisia tappioita yhteiskunnalle. Euroopan komissio totesi hiljattain maksukyvyttömyysmenettelyn uudistamista koskevassa tiedotteessaan, että tutkimusten mukaan toista kertaa yrittävät menestyvät paremmin ja pysyvät toiminnassa keskimäärin pidempään kuin uusyritykset. Ne myös kasvavat nopeammin ja työllistävät useampia työntekijöitä.

Lisätietoja antaa lakimies Kai Massa, 09 – 6220 2047, kai.mass@mara.fi

Kunnioitavasti,

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Timo Lappi
toimitusjohtaja

Veli-Matti Aittoniemi
varatoimitusjohtaja

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry on matkailu- ja ravintola-alan elinkeino- ja työmarkkinajärjestö. MaRa edustaa hotelleja, kylpylöitä ja kuntoutumiskeskuksia, viikko-osakeyhtiöitä, leirintäalueita, ravintoloita, catering-yhtiöitä, eines- ja valmistuskeittiöitä, kahviloita, pubeja, yökerhoja, liikenneasemia, huvi-, teema- ja elämyspuistoja, keilahalleja, festivaaleja ja konserttitapahtumia, ohjelmapalveluyhtiöitä, luontomatkailuyhtiöitä, hiihtokeskuksia sekä matkailun markkinointi- ja välityspalveluja tarjoavia yhtiöitä. MaRassa on 2 400 jäsentä, joilla on lähes 5 700 toimipaikkaa. MaRan jäsenyhtiöt työllistävät noin 60 000 henkilöä.